

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΩΝ ΙΘΑΓΕΝΩΝ ή η Ιστορική δυναμική της Κυπριακής ταυτότητας σας διεκδίκηση αξιοπρέπειας

Όταν ξυπνούν οι ιθαγενείς

Όταν ο Frantz Fanon, ένας γαλλόφωνος νέγρος διανοούμενος της δεκαετίας του 50-60, άρχισε να αναλύει την προσωπική του εμπειρία και αυτήν των ομόχρωμων συμπατριωτών του, βρέθηκε σε ένα αδιέξοδο.

Τα ίδια τα πνευματικά όπλα με τα οποία τον είχε εξοπλίσει η γαλλική κουλτούρα άρχισαν να στρέφονται ενάντια στη «μητέρα πατρίδα». Οι ίδιες οι επιταγές της γαλλικής κουλτούρας (για αξιοπρέπεια και προσωπική αυτονομία) τον οδηγούσαν να αντικρύσει με μια αδίσταχτη λογική την κρυφή αλήθεια της σχέσης του με τη Γαλλία - παρέμενε ένας ιθαγενής, ένας νέγρος με λευκή μάσκα. Μερικές δεκαετίες αργότερα ένας άλλος τριτοκοσμικός ιθαγενής, ο Ινδός Salman Rushdie που επίσης έγινε αποδεχτός από την κουλτούρα της μητρόπολης, θα έκφραζε αυτή την οδυνηρή διαπίστωση με σαρκαστική ειρωνεία, σε ένα μυθιστόρημα:

«Ένοιωσε τη γέννα εκείνης της αδυσώπητης οργής που θα έκαie μέσα του, χωρίς να υποχωρεί, για περισσότερο από ένα τέταρτο του αιώνα - που θα εξάτμιζε την παιδική λατρεία του πατέρα και θα τον έκανε ένα μοντέρνο άνθρωπο - ένα άνθρωπο που θα έκανε ότι καλύτερο μπορούσε από εδώ και μπρος, να ζήσει χωρίς Θεό οποιοσδήποτε είδους, κάτι που θα τροφοδοτούσε, ίσως, την φλόγα της αποφασιστικότητας του να γίνει αυτό που ο πατέρας του δεν ήταν, δεν μπορούσε να γίνει, δηλαδή, ένας σωστός και καλός Άγγλος.

...Τις χειμωνιάτικες νύχτες, αυτός που δεν είχε κοιμηθεί παρά κάτω από ένα σεντόνι, κοιμόταν τώρα κάτω από βουνά μαλιού και ένοιωθε σαν φυσιογνωμία από αρχαίο μύθο, καταδικασμένο από τους Θεούς να έχει ένα βράχο να πιέζει πάνω το στήθος του. Αλλά δεν πειράζει, θα γινόταν Άγγλος ακόμα και αν οι συμμαθητές του κρυφογελούσαν με τη φωνή του και τον άφηναν έξω από τα παιχνίδια τους, γιατί αυτοί οι αποκλεισμοί αύξαναν την αποφασιστικότητά του - και ήταν τότε που άρχισε να παίζει θέατρο, να βρίσκει μάσκες που θα αναγνώριζαν αυτοί οι τυπάδες, χλωμές μάσκες, μάσκες κλόουν μέχρι που τους έπεισε ότι ήταν εντάξει, ότι ήταν άνθρωπος σαν και αυτούς. Τους κοροϊδίαζε με τον ίδιο τρόπο που ένα ευαίσθητο ανθρώπινο ον μπορεί να πείσει γορίλλες να τον δεχτούν στην οικογένειά τους, να τον χαϊδεύουν, να τον αγκαλιάζουν και να του μπουκώνουν μπανάνες στο στόμα».

Η σχέση των Κυπρίων με την ιδεολογία του Ελληνικού εθνικισμού ήταν ανάλογη με την εμπειρία του Φανόν και του Rushdie. Διαπαιδαγωγηθήκαμε για περίπου ένα αιώνα με τις υποτιθέμενες αρχές του νεοελληνικού έθνους. Δεν μπορεί κανείς να αμφισβητήσει ότι οι Κύπριοι πήραν στα σοβαρά τα οράματα και τις υποσχέσεις. (Άσχετα αν διατηρούσαν κρυφές ή φανερές αμφιβολίες για τον ολοκληρωτισμό της εισαγόμενης εθνικής ταυτότητας).

Έμαθαν λ.χ. για την αρχαία Ελληνική Δημοκρατία και πίστεψαν σε αυτήν για να αναγκαστούν τελικά να υπερασπιστούν τη δημοκρατία με το αίμα τους απέναντι στο κράτος των Αθηνών και τους εθνικόφρονες του «Ελληνισμού» στην Κύπρο την 15η του Ιούλη.

Πίστευαν, επίσης, πολύ περισσότερο (από όσο επέτρεπε ο Ελληνοχριστιανισμός των Αθηνών φαίνεται) στο «αγαπάτε αλλήλους» του Ναζωραίου για αυτό οι εθνικόφρονες φρόντισαν να τους εξηγήσουν με τη βία ότι έπρεπε να μισούν «τους εθνικούς εχθρούς». Αγάπησαν οι Κύπριοι τον πόνο των νεοελλήνων, τον αγώνα τους για μια αξιοπρέπεια, για να αντιμετωπίσουν μετά οι ίδιοι την

υπεροπτική συμπεριφορά των πρέσβειων-νομαρχών, των στρατιωτικών και των διανοουμένων του Ελληνικού κράτους. Αυτό το κράτος των Αθηνών και ο Ελληνικός Εθνικισμός στην Κύπρο και την Ελλάδα δεν σεβάστηκαν ούτε για μια στιγμή τα λόγια τους, τα οράματα που εξήγαγαν τόσο πλουσιοπάροχα την κυπριακή αποικία - πολέμησαν με πρωτοφανές μίσος (ακόμα και σε συνεργασία με τον άσπονδο εχθρό του, την Τουρκία) το πρώτο αυτοχθόν όραμα ελευθερίας που γεννήθηκε σε αυτόν το τόπο - την Ανεξαρτησία όπως και κάθε απόπειρα των κυπριών να δράσουν σαν αυτόνομα ιστορικά υποκείμενα αντί σαν τυφλά όργανα του «εθνικού κέντρου».

Όπως ο Φανόν και ο Rushdie διεπίστωναν με τραγική οργή ότι οι «μητέρες πατρίδες» τους ξεγέλασαν, έτσι και οι Κύπριοι διαπιστώνουν σχεδόν καθημερινά με μια αυξανόμενη οργή τα «ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα» της Αθήνας και της Άγκυρας. Αυτή η οργή (που είναι και μια έκφραση ενηλικίωσης - οδυνηρής ή λυτρωτικής) μπορεί να εκφράζεται με μια γελοία όσο και χυδαία επίδειξη νεοπλουτισμού (ο ιθαγενής μπορεί να επιδεικνύει πλέον ότι έχει και αυτός τα μαγικά μπιχλιμπίδια των αποικιοκρατών) με μια εκδικητική στροφή σε άλλους προστάτες-μητέρες (την ΕΣΣΔ παλιά, την Αγγλία, το κυπριακό κράτος για τους Τουρκοκύπριους) ή με αυτήν την παγερή αδιαφορία απέναντι στις εθνικές εξάρσεις. Ή πιο αυθεντικά, ίσως να εκφράζεται με αυτόν τον καθημερινό σημειολογικό ανταρτοπόλεμο που εκνευρίζει τόσο τους νεοεθνικόφρονες. Με την κλοπή και το κάψιμο των Ελληνικών σημαίων. Με τη δήλωση είμαι Κύπριος, όχι Έλληνας. Με την ντροπαλή αλλά αδίσταχτη υπεράσπιση της διαλέκτου. Με την δειλή προσθήκη για την «κυπριακή ιδιαιτερότητα» στους εθνικιστικούς παροξυσμούς για την Ελληνική ταυτότητα. Ή έστω και σαν ψευδής συνείδηση με τις απαιτήσεις των νεοεθνικόφρονων «να αναλάβει η Ελλάδα της ευθύνης της». (Η κομπλεξική κραυγή του δουλοπάροικου που αναζητά αφέντες).

Η κυπριακή ταυτότητα σαν Μαύρη Τρύπα

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα μας τα οποία βασίζονται σε επιστημονική έρευνα και ανάλυση, οι Μαύρες Τρύπες δεν θα έπρεπε να υπάρχουν. Υπάρχουν όμως. Αρχικά εμφανίστηκαν σαν επιστημονικές υποθέσεις αλλά τώρα είναι ένα αποδεδειγμένο γεγονός με αρκετά αποδεικτικά στοιχεία. Παραμένουν όμως ένα μυστήριο. Τώρα θεωρούνται σαν τα επίκεντρα αστρικών εκρήξεων που μπορεί να είχαν συμβεί χιλιάδες ή δεκάδες χιλιάδες χρόνια πριν. Αστέρια που υπήρχαν και τα οποία δεν θα υπάρξουν και πάλι.

Το αστέρι στην αρχική του μορφή έχει διαλυθεί. Οι βράχοι και η σκόνη σκορπίστηκαν σαν μετεωρίτες προς όλες τις κατευθύνσεις με τόση απίστευτη ταχύτητα ώστε η κίνηση τους μπορεί να είναι αιώνια. Όμως κάτι φαίνεται να κατέχει ακόμα τη θέση του Άστρου που διαλύθηκε από την έκρηξη. Κάτι το οποίο ξεπερνά τα όρια και τις παραμέτρους των κατηγοριών σκέψης που υπάρχουν. Ενώ έχει βάρος δεν μπορεί κανείς να το δει. Δεν έχει «σώμα». Δεν έχει ούτε δομή, ούτε σχήμα, ούτε αρχή, ούτε τέλος.

Έχοντας όμως αυτή την εντυπωσιακή «μη -ύπαρξη» στο μυαλό, πρέπει να δούμε επίσης ότι μια μαύρη τρύπα έχει την απίστευτη ικανότητα να ελκύει και να απορροφά κάθε μορφή ενέργειας η οποία φτάνει μέσα στο πλαίσιο επιρροής της. Η ύπαρξη της λοιπόν είναι μια Αρνητική Φύση (Αρνητική Φύση ή Φύση της Άρνησης;) Δηλαδή είναι ένα κενό το οποίο δείχνει μια νεκρή ύπαρξη του παρελθόντος με τη δυνατότητα να επηρεάζει την ενέργεια των μελλοντικών μεταμορφώσεων της προηγούμενης της μορφής.

Υπάρχει μόνο στην αιωνιότητα, με επιρροή αλλά χωρίς παρουσία.

Χωρίς να έχει υπάρξει.

Ένα αστρικό υποσυνείδητο.

Ο γυμνός βασιλιάς

Ο βασιλιάς είναι πλέον γυμνός. Ο Ελληνικός εθνικισμός (όπως και ο Τουρκικός που μας ήρθε με κάποια καθυστέρηση) δεν έχει πλέον τίποτα να προσφέρει - ούτε και σαν αντίπαλος σε κάποιο διάλογο. Μοιάζει με ένα ιεραπόστολο που με τη βοήθεια των τοπικών ζαπτιέδων της δυτικής Αποικιοκρατίας επέβαλε κάποτε την εξουσία του στο όνομα - του εκπολιτισμού, της απελευθέρωσης, της σωτηρίας των ιθαγενών. Κάτω από την σκιά των όπλων και της τρομοκρατίας του λόγου και της βίας, οι ιθαγενείς μορφώθηκαν σιγά σιγά, δοκίμασαν τις ιδέες και τις πραμάτειες του ιεραποστόλου, επεσκέφθηκαν την ίδια τη χώρα του και έφτιαξαν ένα χωριό πολύ πιο πλούσιο, πολύ πιο μορφωμένο... όπως ακριβώς τους έλεγε ο ιεραπόστολος ότι θα έπρεπε να είχαν κάνει. Και ο εθνικόφρονας ιεραπόστολος φαντάζει ακόμα πιο γελοίος όσο η χώρα από όπου «ήρθε», αλλάζει και μεταβάλλεται. Αλλά αυτός επιμένει ακόμα σε όνειρα άλλων εποχών γιατί έχει μάθει να υπακούει... Ο ιεραπόστολος βγάζει πλέον άναρθες κραυγές προσπαθώντας να ξαναβάλει τους ιθαγενείς στη σειρά. Και αυτοί υπακούνε ακόμη - ποιος ξέρει γιατί; Από το βάρος της συνήθειας, το φόβο της εξουσίας ή τη λύπηση, τον οίκτο.

Γιατί, για ποιο άλλο πράγμα αξίζει ο τωρασινός νεοελληνισμός εθνικισμός παρά για οίκτο; Αυτή η ιδεολογία που ξεκίνησε υποτίθεται για να αναβιώσει την αρχαία Ελλάδα και κατάντησε μια ιδεολογία της εξουσίας με ανασφάλειες που ξεσπούν με μοναδική συχνότητα σε γελοίες, πλέον, εκτονώσεις συλλαλητηρίων στυλ Νυρεμβέργης: Αυτοί, οι εθνικόφρονες απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων; what a joke όπως θάλεγαν και οι Βρεττανοί προστάτες τους. Οι αρχαίοι Έλληνες ήταν ο ηγεμονικός πολιτισμός της κλασσικής αρχαιότητας. Η ταυτότητα του Έλληνα ήταν τίτλος τιμής τότε... Οι Έλληνες μιλούσαν υπεροπτικά για τους εαυτούς τους και αποκαλούσαν βαρβάρους τους μη-Έλληνες. Δεν αντιμετώπιζαν τους εχθρούς τους σαν ύπουλους, καταχθόνιους συνωμότες. Η μονομαχία Αχιλλέα - Έκτωρα δεν ήταν μια μονομαχία καλού και κακού. Ήταν μια σύγκρουση ίσων, ένας αγώνας τιμής. Δεν φοβόντουσαν τη συρρίκνωση γιατί απλά ήταν τιμή να ήταν κάποιος Έλληνας.

Ήθελαν να είναι λίγοι σαν άνθρωποι του αριστοκρατικού ήθους όπως θάλεγε και ο Νίτσε. Και όταν κάποιος αρνιόταν την ταυτότητα που του πρότειναν, την τιμή να γίνει Έλληνας, ούτε τον λιθοβολούσαν, ούτε τον λογόκριναν. Όταν ο φιλόσοφος Ζήνωνας από την Κύπρο αρνήθηκε τον τίτλο του Αθηναίου η πόλη όχι απλά σεβάστηκε την επιθυμία του αλλά φρόντισε να γραφεί στον τάφο του η επωνυμία που αυτός - σαν γνήσιος Κύπριος - ήθελε: Ζήνων ο Κιτιεύς.

Τι σχέση μπορεί να έχουν αυτοί οι υπεροπτικοί ατομικιστές της αρχαιότητας με αυτή την γελοία εθνικοφροσύνη που για 150 χρόνια ζητιανεύει οπαδούς ανά την υφήλιο και εδάφη για να προσαρτήθει στο κράτος των Αθηνών; Και ιδιαίτερα στην Κύπρο που η εθνικοφροσύνη του νεοελληνισμού ξεκίνησε 3 φορές τα τελευταία 40 χρόνια να ξαναεφεύρει το πρόσωπο της και κατέληξε και τις 3 φορές στο νεοφασισμό. Τη δεκαετία του 40 ξεκίνησε σαν αριστερός λαϊκισμός για την ένωση και κατέληξε στην τρομοκρατία του Γρίβα το '58. Την δεκαετία του '60 ξεκίνησε σαν αμφισβήτηση του ρόλου της εκκλησίας στην πολιτική και κατέληξε στην 15η του Ιούλη. Τη δεκαετία του 80 ξεκίνησε με ήχους από το ρεμπέτικο, υπό την ευλογία του ΠΑΣΟΚ και με την εικόνα του Άρη Βελουχιώτη για να καταλήξει το 1992, να γίνει όργανο του Αρχιεπισκόπου και να βγάζει φασιστικούς κροασμούς για λογοκρισία και «εθνικό φρονηματισμό». Πρέπει να εθελotuφλεί κανείς για να περιμένει οτιδήποτε άλλο από τον εθνικισμό στην Κύπρο. Είναι ένας γυμνός βασιλιάς - και κάτω από τα ρούχα φαίνεται ο σκελετός της εξουσίας σ' αυτή την κοινωνία. Γιατί αυτή είναι η πραγματική ιστορία του εθνικισμού

στην Κύπρο τον 20ό αιώνα. Η αναδόμηση της εξουσίας. Στο όνομα του ελευθεριακού λόγου της Αρχαίας Αθήνας η εθνοφοροσύνη έφτιαχνε και φτιάχνει δούλους. Γιατί η ίδια η εθνοφοροσύνη είναι η ηθική των δούλων, ο ακραίος φόβος για το διαφορετικό...

1968: Η Μαύρη Αυτονομία απέναντι στη ομοφυχία του Αμερικάνικου έθνους.

—

Οι άγνωστοι γείτονες Ο Έλληνας, ο Τούρκος και ο Κύπριος ιθαγενής

Αξίζει βέβαια πολύ περισσότερα η νεοελληνική εμπειρία. Όταν αποδοθεί η αρχαία Ελλάδα εκεί που αξίζει (στην παγκοσμιότητα) και το Βυζάντιο εκεί που του αρμόζει (σαν μια Μεσαιωνική πολυεθνική Αυτοκρατορία της Ανατολής) και οι νεοέλληνες απελευθερωθούν από τη δυναστεία του εθνικόφρονα λόγου, τότε απ' τον Μακρυγιάννη ως τον Βελουχιώτη και από τους ρεμπέτες μέχρι τους ροκάδες της δεκαετίας του 80 υπάρχει μια άλλη καταπιεσμένη πραγματικότητα.

Αυτοί οι απόγονοι της Πολυεθνικής Ρωμοσύνης του Μεσαίωνα που έπλεξαν στα καταγώγια του Πειραιά τη μουσική των δερβίσηδων σε Ευρωπαϊκούς δρόμους που έδωσαν την τελευταία μάχη της Ευρωπαϊκής επανάστασης το 1949 στα βουνά του Γράμμου, που μετέφεραν το Μάη του '68 στους δρόμους της Αθήνας τη δεκαετία του 80... αυτοί οι άνθρωποι με το δικό τους πόνο και όνειρα, είναι επίσης ιθαγενείς του «εθνικού οράματος». Η φωνή τους πνίγεται στα κρατικά κανάλια και η μεταφορά των αποήχων τους εδώ πέρα - μια μεταφορά που οργανώνει με τεχνοκρατική ακρίβεια η Ελληνική πρεσβεία και οι νεκρόφιλοι συνεργάτες της, δολοφονούν την αυθεντικότητα του ήχου τους.

Υπάρχει μια άλλη Ελλάδα και μια άλλη Κύπρος απ' αυτή που κατασκευάζουν τα υπουργεία και οι εθνικόφρονες. Είναι και οι δυο ιθαγενείς μπροστά στον Εθνικό λόγο της εξουσίας. Αυτοί οι δυο ιθαγενείς είναι άγνωστοι μεταξύ τους. Όταν συναντηθούν δεν θάναι ούτε μητέρα-κόρη, ούτε αδέρφια. Δεν θα υπάρχει ούτε παράπονο ούτε ενοχή για το 74. Περιέργεια ίσως. Μετά την πτώση του εθνικού τείχους θα ανακαλύψουν ότι είναι γείτονες - ίσοι και διαφορετικοί. Και στο τραπέζι θα κάθεται και ο Τούρκος ιθαγενής. Και θα μιλήσουν όλοι μαζί για τους ξεκληρισμένους μουσουλμάνους της Κρήτης και τους ξεκληρισμένους χριστιανούς της Σμύρνης - για τους νεκρούς της Τόχνης και τους πρόσφυγες της Κερύνειας.

Θα πείτε βέβαια παρατράβηξε αυτή η φαντασίωση. Μα αυτά δεν είναι φαντασίωση... λάθος κάνετε... είναι το ειρωνικό χαμόγελο ενός ιθαγενή που ξέρει. Ενός απογόνου του Ζήνωνα αν θέλετε. Γιατί το «Κιτιεύς» όπως και το «Κύπριος» σήμερα ήταν, είναι και θα είναι θέμα αξιοπρέπειας.

Αλληλεγγύη «Ιθαγενών»: γράμμα από την Ελλάδα για την Κυπριακή ταυτότητα

Φίλε Αντρέα,

παίρνω το θάρρος να σε αποκαλέσω έτσι, παρά το ότι δεν έχουμε γνωριστεί ποτέ, γιατί οι λέξεις αυτές βρίσκονται πιο κοντά στις σκέψεις και στα νοιώσιμα που με γέμισαν ακούγοντάς σε να μιλάς σε εκείνη την περιβόητη [πια εκπομπή του ΡΙΚ τον Απρίλη](#) που μας πέρασε. Βρισκόμουν τότε, για πρώτη φορά στην Κύπρο, στη Λεμεσό, φιλοξενούμενος και η συγκυρία της τηλεοπτικής σου εμφάνισης μου πρόσφερε την ευκαιρία να συνειδητοποιήσω βαθειά μέσα μου αυτό που τις είκοσι μέρες της παραμονής μου γίνονταν μέρα με τη μέρα όλο και πιο καθαρό στα μάτια μου: την αγωνία

των ανθρώπων της Κύπρου και την παράλληλη προσπάθεια τους να έχουν τη δική τους ζωή, φωνή, πολιτισμό, ιστορική μνήμη. Την αγωνιώδη προσπάθεια τους να συνεχίσουν να πορεύονται θεσμίζοντας τη δική τους ταυτότητα, πραγματικά ανεξάρτητοι ενάντια στα σχέδια των σωματέμπορων της πολιτικής και της διανοήσης σε Αθήνα, Άγκυρα, Λονδίνο και στα φερέφωνα τους στη Λευκωσία. Αν και «καλαμαράς», δεν ένοιωσα καθόλου θιγμένος απ' τα λεγόμενα σου. Ένοιωσα ντροπή μα ταυτόχρονα και «συνενοχή». Συνενοχή γιατί αν και σε τρομακτικά μικρότερη κλίμακα - με ίδιες (;) όμως αιτίες - αισθάνομαι και γω τη φωνή του δικού μου τόπου (Επτάνησα, Κέρκυρα) να χάνει όλο και πιο πολύ τα δικά της χαρακτηριστικά και να ενσωματώνεται στους άχρωμους και ομοιόμορφους κώδικες του Κράτους - πατέρα της ελληνικής επικράτειας.

Τ' αναφέρω αυτά προσπαθώντας να βρω - και να δικαιολογήσω ίσως - τα κίνητρα της συμφωνίας και της συμπάθειας μου μαζί σου.

Λίγο μετά την επιστροφή μου στην Αθήνα έφτασε στα χέρια μου το **9ο βαγόνι του τραίνου** των ονείρων σας. Δεν θα αναλωθώ σε επαίνους που η αλήθεια τους, θά' ναι δύσκολη μέσα από ένα γράμμα να βρεθεί. Θά' θελα απλά ν' αναζητήσω τους δυνατούς τρόπους με τους οποίους θα μπορέσω να γίνω συνοδοιπόρος στο δικό σας ταξίδι, και πρώτα απ' όλα να γνωρίσω τα προηγούμενα 8 βαγόνια.

Ειλικρινά δικός σου

Διονύσης

Υ.Γ.: Κάποιες «απαραίτητες» διευκρινίσεις.

Αγαπώ (και πονώ) την Κύπρο, τον τόπο, τους ανθρώπους, τη γλώσσα τον πολιτισμό, -ελπίζω- για λόγους διαφορετικούς απ' ότι οι περισσότεροι συμπατριώτες μου. Ελπίζω τουλάχιστον η δική μου αγάπη να είναι λιγότερο ...ασφυκτική.

Ιστορική περιπλάνηση: Η κρυφή αλήθεια της Αυτονομίας πίσω από την «εθνικιστική αναβίωση»

Η αμφισβήτηση που εκφράζει η κυπριακή ταυτότητα είναι μέρος μιας βαθύτερης Ιστορικής διαδικασίας. Πίσω απ' την υστερική αναβίωση του εθνικισμού σήμερα, κρύβεται μια άλλη ιστορική αλήθεια - η διαδικασία αποσύνθεσης/αποδόμησης των μεγάλων φαντασιακών κοινοτήτων που εκφράζουν τα

From:
<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:traino:no_10:natives&rev=1598264471

Last update: 2025/04/20 19:47

